

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990; 2 אוגוסט 2002; 1 ינואר 2003

10.9 תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה

א. כללי:

1. בהתאם להסדר שנקבע על ידי היועץ המשפטי לממשלה בדיון מיום 21.9.1998 (להלן: "ההסדר") תוכל פרקליטות המדינה להגיב על כל בקשה לחנינה של מורשע שמתקיימים בה שני התנאים הבאים:

א. על המורשע (להלן: "המבקש") נגזר עונש מאסר בפועל - וזאת בין אם הוא החל לרצות את עונשו ובין אם לאו.

ב. לפחות באחד ההליכים נגד המבקש ייצגה הפרקליטות את המדינה.

על דעת מנהלת מחלקת חנינות, יובאו בהנחיה זו הוראות פרוצדוראליות שנועדו להסדיר הטיפול בבקשה שכזו במחלקת החנינות ובפרקליטות. כן יובאו בהמשך, הנושאים שיכללו בתגובת הפרקליטות לבקשת חנינה שכזו.

2. ככלל, על הפרקליטות להגיש תגובתה לבקשה בתוך 30 יום מיום קבלתה בפרקליטות. אם חוות הדעת של הפרקליטות לא תתקבל בתוך 30 יום, רשאית מחלקת החנינות להמשיך בפעולתה מבלי להתחשב בעובדה שהפרקליטות טרם חיוותה דעתה. אם הפרקליטות זקוקה לזמן רב יותר, כגון עקב קושי לאתר את התיק, תפנה הפרקליטות בקשה זו למחלקת החנינות, ובהעדר טעם מיוחד שלא להיענות לבקשה, תענה מחלקת החנינות לבקשת הארכה.

3. במקרים דחופים תבקש מחלקת החנינות את התגובה תוך 20 ימים, ובמקרים דחופים ביותר, ניתן גם לבקש תגובה תוך פרק זמן קצר יותר.

4. יצוין, כי חוות הדעת נועדה להביא לידיעת מחלקת החנינות נתונים ושיקולים רלוונטיים הידועים לפרקליט מטיפולו בתיק, וכן את עמדת הפרקליטות בנוגע לבקשה. בכל מקרה, עמדת הפרקליטות אינה מחייבת את הגורם המטפל בחנינה.

5. מנהל המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה ימנה פרקליט ממחלקתו, שהוא יהיה הגורם בפרקליטות שירכז הטיפול בבקשות חנינה המועברות לפרקליטות (להלן: **הפרקליט המרכז את הטיפול**).

ב. אופן הטיפול במחלקת החנינות:

6. הגיעה בקשה למחלקת החנינות, תבדוק מזכירות מחלקת החנינות האם, על פי הבקשה והמסמכים המצורפים לה, הפרקליטות אמורה להגיב לבקשה.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990; 2 אוגוסט 2002; 1 ינואר 2003

7. כאשר עולה מהבקשה כי הפרקליטות זכאית להגיש תגובתה כאמור בסעיף 1 לעיל, וכן כאשר לא ניתן לקבוע בוודאות האם הפרקליטות זכאית להגיב כאמור, תועבר הבקשה למזכירות המחלקה הפלילית שתנתב אותה ליחידת הפרקליטות הרלוונטית, ובמקביל, תעביר עותק ממנה לידיעת הפרקליט המרכז את הטיפול.

8. מחלקת החנינות תציין בפנייה לפרקליטות את כל הפרטים הרלוונטיים לבקשה על מנת להקל על איתור התיק בפרקליטות, ובכלל זה את פרטי המבקש, מס' התיק, ואם הדברים עולים מהבקשה או מנספחיה – גם המחוז בו טופל התיק של המבקש או שם הפרקליט שטיפל בו.

9. בתום הטיפול בבקשת החנינה, ככל שנשלחה תגובה מטעם הפרקליטות לבקשה, תעדכן מחלקת חנינות בקבלת ההחלטה הסופית את הפרקליט המרכז את הטיפול וכן את הפרקליט ששלח את עמדת הפרקליטות ביחס לבקשה.

ג. אופן הטיפול בפרקליטות המדינה:

10. עם הגעת בקשת החנינה לפרקליט המרכז את הטיפול, תוטבע על הבקשה חותמת עם תאריך קבלתה. על פי ההסדר דלעיל, ככלל, על הפרקליטות להעביר תגובתה למחלקת החנינות בתוך 30 יום מיום זה. אם הפרקליטות אינה מעוניינת להציג עמדה בבקשת החנינה, תימסר הודעה על כך למזכירות מחלקת חנינות (ניתן גם במייל), על מנת שלא יתעכב הטיפול בבקשה וזאת בהקדם האפשרי ובמידת האפשר תוך 10 ימים מיום הגשת הבקשה¹. אם הפרקליטות זקוקה לזמן נוסף, תועבר בקשה ברוח זו למחלקת החנינות.

11. מזכירות המחלקה הפלילית תברר, על פי פרטי הבקשה, איזו פרקליטות טיפלה בעניינו של המבקש ומיהו הפרקליט שהיה אחראי לטיפול, ותעביר את הבקשה להתייחסות הפרקליט שטיפל בתיק, עם העתק לפרקליט המחוז, וזאת על גבי הטופס המצורף. אם התיק הגיע גם לבית המשפט העליון, תתבקש גם התייחסות הפרקליט מהמחלקה הפלילית שטיפל בתיק, עם העתק למנהל המחלקה הפלילית. אם הפרקליט שטיפל בתיק אינו עובד עוד בפרקליטות, יקבע פרקליט המחוז / מנהל המחלקה הפלילית – לפי העניין, מי יהיה הפרקליט ביחידתו שגיב לבקשה.

12. במקרה שבו המחלקה הפלילית לא הייתה מעורבת, עמדת המחוז תועבר למחלקת חנינות ישירות- והעתק יישלח לפרקליט המרכז את הטיפול.

בכל נושא המעורר התלבטות – יש להתייעץ עם הפרקליט המרכז את הטיפול.

¹ ראו גם הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.4000 – נוהל טיפול בבקשת חנינה.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990; 2 אוגוסט 2002; 1 ינואר 2003

13. בתיקים בהם מתבקשת עמדה של יותר מגורם פרקליטותי אחד, כגון כאשר מתבקשת הן תגובת פרקליטות המחוז שטיפלה בתיק בערכאה ראשונה, והן תגובת המחלקה הפלילית שטיפלה בתיק בערכאת הערעור, תתואם עמדת הפרקליטות בין שתי היחידות, על ידי הפרקליט המרכז את הטיפול, והפרקליטות תתן תגובה אחודה.

14. פרקליט המחוז/מנהל המחלקה הפלילית יקבע אם אישורו נדרש לעמדת היחידה או שהפרקליט המטפל ביחידתו רשאי להעביר העמדה גם ללא אישורו- והכל על פי מידת הרגישות ומכלול נסיבות העניין.

15. בתיקים רגישים, הרי שבטרם תועבר עמדת הפרקליטות למחלקת החנינות, ידאג הפרקליט המרכז את הטיפול לעדכן בנושא - על פי שיקול דעתו - את המשנה הפלילי לפרקליט המדינה/המשנה לתפקידים מיוחדים/המשנה לאכיפה כלכלית/פרקליט המדינה - לפי העניין ולפי מידת הרגישות, ועמדת הפרקליטות תועבר רק על דעת הגורם הבכיר הנ"ל.

16. אם מהבירור עולה כי התיק לא טופל כלל על ידי הפרקליטות, תשלח על כך הודעה על ידי מזכירות המחלקה הפלילית למחלקת החנינות, תוך יידוע הפרקליט המרכז את הטיפול. אם ידוע לפרקליט המרכז את הטיפול מי היה גוף התביעה שטיפל בבקשה, מידע זה יימסר על ידו למחלקת החנינות.

17. יחידות התביעה המשטריות תתבקשנה להגיב לבקשות חנינה העוסקות בתיקים שנוהלו על ידם, כולל תיקים שבהם הוגש ערעור שטופל בידי פרקליטות מחוז. הגורם שירכז את טיפול חטיבת התביעות ופרק הזמן שבו תגיב חטיבת התביעות, ייקבעו בתיאום בין חטיבת התביעות במשטרה ומחלקת החנינות. הגיעה בטעות לתגובת הפרקליטות בקשת חנינה בתיק שנוהל על ידי יחידת תביעות משטרתית (או אחרת) בערכאה הדיונית, ושהפרקליטות לא הייתה מעורבת בו, תושב הבקשה למחלקת החנינות תוך הסבת תשומת ליבה לטעות. אם בתיק טיפלה בערכאה ראשונה יחידת התביעות ובערכאת הערעור הפרקליטות, והבקשה נשלחה רק לתגובת הפרקליטות, תוסב לכך תשומת לב מחלקת החנינות.

18. על פי מדיניות מחלקת חנינות, ככלל, לא מטופלת בקשת חנינה כאשר ההליך המשפטי מושא הבקשה לא הסתיים. לכן, אם התברר כי ההליכים בתיק נשוא הבקשה טרם הסתיימו, למשל, כיוון שערעור או בקשה לדיון נוסף בעניינו עדיין תלויים ועומדים, תוחזר הבקשה למחלקת החנינות, תוך ציון העובדה שההליכים בעניין המבקש טרם הסתיימו. זאת, אלא אם כן נתבקשה הפרקליטות מפורשות להגיב על הבקשה למרות קיומם של הליכים תלויים ועומדים.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990; 2 אוגוסט 2002; 1 ינואר 2003

ד. טיפול במקרים דחופים:

19. במקרה בו מחליט מנהל מחלקת החנינות כי הבקשה מחייבת תגובה דחופה, תועבר הבקשה במייל או ביד לפרקליט המרכז את הטיפול, תוך ציון המילה דחוף על הבקשה, וציון התאריך האחרון להגשת התגובה על ידי הפרקליטות.

20. הפרקליט המרכז את הטיפול ייתן קדימות לבקשה זו, יעבירה מיידית לפרקליט הרלוונטי במחוז/במחלקה הפלילית, וינחה אותו למסור תגובתו תוך הזמן הנקוב בבקשה.

ה. תגובת הפרקליטות לבקשת חנינה – מסגרת; שיקולים; ותכנים

21. ככלל, תגובת הפרקליטות לבקשת חנינה תכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים (הרשימה להלן אינה "רשימה סגורה"):

א. **נתוני המסגרת של התיק:** תיאור תמציתי של המעשים וסעיפי החוק בהם הורשע המבקש; התייחסות לאופן בו הורשע – בהכרעת דין שלאחר ניהול הוכחות או בהסדר טיעון; תיאור תמציתי של גזר הדין ומשך המאסר שהוטל על המבקש; וכן התייחסות לערעור – אם הוגש, ולתוצאותיו.

ב. **מאפיינים ייחודיים של המקרה:** כגון, חברות המבקש בארגון פשיעה או טרור (גם אם כתב האישום אינו מבטא זאת, אך הדבר קיבל ביטוי באינדיקציות שעלו במהלך המשפט); נסיבות חומרה ייחודיות – כגון אכזריות מיוחדת; וכדומה.

ג. **התייחסות לשותפים לעבירה:** במסגרת תגובת הפרקליטות רצוי להתייחס באופן כללי גם לתוצאות ההליכים שהתקיימו בעניינם של שותפים לביצוע העבירה, ככל שהדבר ידוע לפרקליט הכותב את התגובה, או שמידע זה אפשרי להשגה על ידו במאמץ סביר.

ד. **מסוכנות:** רמת המסוכנות הנשקפת מן המבקש לציבור בכלל, או לנפגעי העבירה בפרט, ככל שמן החומר הקיים בתיק קיימות אינדיקציות למסוכנות זו.

ה. **הליך שיקום:** ככל שהמבקש עבר הליך שיקום משמעותי במסגרת ההליך הפלילי, כולל בשלב הערעור, תתייחס לכך חוות הדעת. אין להתייחס להליך שיקום שעבר המבקש במהלך תקופת מאסרו שלאחר פסק הדין החלוט שניתן בעניינו (מדובר במידע שמחלקת חנינות מקבלת ישירות משירות בתי הסוהר).

ו. **רישום פלילי:** יש להתייחס בתגובה לעברו הפלילי של המבקש, ובכלל זאת לתיקי מב"ד שבעניינם הוגשו נגדו כתבי אישום, ככל שלפרקליט שכותב התגובה יש מידע על רישום או מב"ד כאמור.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990; 2 אוגוסט 2002; 1 ינואר 2003

- ז. **התייחסות לנתונים אישיים שעלו בבקשה:** יש להתייחס לנתונים הנוגעים למצבו הרפואי, המשפחתי, הכלכלי או לנסיבות חייו של המבקש – ככל שלפרקליט המטפל יש מידע הנוגע לכך. כמו כן, יש לציין האם במסגרת ניהול ההליך הפלילי עלו או הוצגו נתונים אלו והאם הוכחו, כיצד התייחסו אליהם הערכאות השיפוטיות והאם השפיעו על הכרעותיהם.
- ח. **פרטי מידע הנוגעים להתנהלות המבקש בהליך:** יש לפרט כל פרט מידע רלוונטי הקשור להתנהלות המבקש במסגרת ההליך שנוהל נגדו, כגון – התנהגות המבקש בדיוני הערכאות השיפוטיות; מהלכים של הדחת עדים או שיבוש הליכי משפט שנקט בהם המבקש, וכדומה.
- ט. **התייחסות לנפגעי העבירה:** פרטי הקשר של נפגע העבירה, או של איש קשר מלווה של נפגע העבירה, יועברו במסגרת תגובת הפרקליט המטפל – אם פרטים אלו מצויים בידיו. כמו כן, ככל שידוע לפרקליט כי נפגע העבירה סובל מלקות או קושי מיוחדים, כגון – ליקוי שכלי או מנטלי; או שיש לו בעיית שפה; או שהוא קטין או חסר ישע; וכדומה, יציין זאת הפרקליט בתגובתו לבקשת החנינה.
- י. **קיום הליכים משפטיים מקבילים נגד המבקש הקשורים לתיק הרשעתו של המבקש נשוא החנינה:** ככל שידוע על הליכים מקבילים שמנהלת המדינה נגד המבקש בקשר לתיק שהוא נשוא הבקשה (כגון: הליכי מס, חילוט, וכדומה) – יש לציין זאת בתגובה.
- יא. **תשלום קנס או פיצוי לנפגע העבירה:** ככל שבגזר הדין כלול רכיב של קנס/ פיצוי לנפגע העבירה – ולפרקליט המטפל ידוע אם המבקש עמד בתנאי זה – יש לציין זאת בתגובה.
- יב. **עמדת הפרקליטות ביחס לבקשת החנינה:** ככל שהפרקליט מבקש להביע עמדתו ביחס לבקשה – יציין זאת בתגובה. אין חובה להביע עמדה וניתן להסתפק בפירוט הנתונים דלעיל.
- יג. **הצעה לענישה חלופית:** ככל שהפרקליט המטפל – באישור מנהל היחידה שלו – סבור כי יש מקום לקבלת בקשת החנינה, תתייחס תגובתו לבקשה גם לענישה חלופית אפשרית (כגון, הפחתה בעונש המאסר; עבודת שירות; של"צ; הארכת פסילת רישיון נהיגה; קנס; וכדומה).
- יד. **פרטי הפרקליט המטפל:** במקרה שבו נכתבת תגובת הפרקליטות על ידי פרקליט המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה, יציין הפרקליט גם את שמו של הפרקליט שניהל את התיק בערכאה הדיונית ואת היחידה לה הוא שייך.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990 ; 2 אוגוסט 2002 ; 1 ינואר 2003

1. המלצת בית משפט על חנינה

22. בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.4000 – נוהל טיפול בבקשות חנינה, אם הופנה אדם על ידי בית המשפט להליך של חנינה, על הפרקליט המופיע בתיק להביא את ההמלצה לידיעת שר המשפטים. לפיכך, במקרה כזה, יעדכן הפרקליט המופיע את מנהל מחלקת חנינות בדבר ההפניה.

הנחיה מס' 10.9 - תגובת הפרקליטות על בקשה לקבלת חנינה	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יח כסלו תש"ף, 16 דצמבר 2019	20 פברואר 1990 ; 2 אוגוסט 2002 ; 1 ינואר 2003

23. להלן טופס תגובה לבקשת חנינה :

מדינת ישראל

משרד המשפטים

פרקליטות המדינה

לכבוד :

(שם הפרקליט)

(פרקליטות מחוז/מדינה)

הנדון: בקשת החנינה של ת.ז.

1. למחלקת החנינות הגיעה בקשה לחון את _____ שדינו נגזר בתיק _____ בבית המשפט _____ (תיקכם _____).
2. בהתאם להסדר שנקבע בין מחלקת החנינות לפרקליטות הנך מתבקש להגיש התייחסותך לבקשה למחלקת החנינות במשרד המשפטים ישירות בתוך 30 יום מהתאריך הנקוב בחותמת שעל פניית מחלקת החנינות. אם אינך מוצא צורך להגיב לבקשה, אנא הודע על כך מיידית למחלקת החנינות, כדי למנוע עיכוב מיותר בטיפול בבקשה.
3. הבקשה ופניית מחלקת החנינות לפרקליטות מצורפות בזאת.
4. על פי ההסדר שנקבע בין מחלקת החנינות והפרקליטות מועברת להתייחסותנו כל בקשה לחנינה בתיק שבו נגזר עונש של מאסר בפועל, במקרה שבו התיק טופל על ידי הפרקליטות. יובהר למען הסר ספק, כי עמדתנו אינה מחייבת את הגורם המטפל בחנינה.
5. בראש מכתבך למחלקת החנינות נא ציין את מס' תיק החנינה (תיק מס' _____).
6. לפרקליטי הלשכה הראשית - אנא תאמו את תשובתכם עם הפרקליט שטיפל בתיק בפרקליטות המחוז.

בכבוד רב

(הגורם המטפל)

העתיקים : פרקליט המחוז / מנהל המחלקה הפלילית

תיק חנינות